

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากร
ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

The relationship of leadership over executive leadership to managerial
performance.Academic work of educational personnel Under Bangkok

ชฎาพร ศิลวัลย์^{*1}, โสณี วิวัฒน์ชาญกิจ²

Chadaporn Silwan^{*1}, Sopee Wiwatchankit²

^{*1,2}คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1,2}Faculty of Social Sciences and Education Thongsuk College

* E-mail : ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ 3 ตุลาคม 2567

วันแก้ไขบทความ 31 ตุลาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 5 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหาร 2) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.917 และสามารถอธิบายความผันแปรของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 89.80 ($R^2 = 0.898$) และผลการทดสอบสมมติฐานภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการพบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง และพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; ประสิทธิภาพ; การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research are to 1) study the level of leadership over executive leaders, 2) study the level of efficiency in academic administration, and 3) study the relationship between leadership over executive leadership and the efficiency of academic administration of educational personnel. Under Bangkok. The sample group used in this research was 385 educational personnel. The instrument used was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were: Frequency breakdown Finding percentages, averages, standard deviations and analysis of the Pearson correlation coefficient.

The results of the research found that 1) overall leadership over executive leaders was at a high level 2) the efficiency of academic administration Overall, it is at a high level. 3) The relationship between leadership over executive leadership and the efficiency of academic administration gives a multiple correlation coefficient (R) equal to 0.917. and can explain the variation in leadership over executive leaders on the effectiveness of academic administration Statistically significant at the 0.01 level was 89.80 percent ($R^2=0.898$) and the results of the test of the hypothesis of leadership over executive leadership on the efficiency of academic administration found that All assumptions were consistent and were found to be statistically significant at the 0.01 level.

Keywords : Leadership over leaders; Efficiency; Academic administration

บทนำ

การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาได้เร่งขยายปริมาณการศึกษาแต่ให้ความสำคัญน้อย ต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่ดีพอ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพยังไม่เป็น ที่น่าพอใจ (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่, 2541) ซึ่งในปัจจุบัน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำมากจากการประเมินผลในระดับสถานศึกษา และระดับชาติพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ ในระดับต่ำอ่านไม่ได้เขียนไม่ถูกคิดวิเคราะห์ไม่เป็น ยิ่งมีการกล่าวกันว่าไม่ควรให้เด็กเข้าชั้นทำให้ครู ต้องปล่อยเด็กเลื่อนชั้นไป โดยที่เด็กไม่พร้อมที่จะเรียนจึงเป็นสาเหตุให้เกิดความบกพร่องใน การเรียนรู้สะสมยิ่งขึ้นไป จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษายังมีคะแนนเฉลี่ยในหลายวิชาที่อยู่ในระดับต่ำ และต่ำกว่าผลการประเมินในครั้ง ที่ผ่านมามากทั้งความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลกยังอยู่ในระดับต่ำจากรายงานข้อมูล ของ International Institute for Management Development (IMD) ซึ่งทำการเปรียบเทียบจัดอันดับ ความสามารถในการแข่งขันวิชาการของประเทศต่าง ๆ 46 ประเทศ พบว่าศักยภาพด้านการศึกษา ของประเทศไทยด้อยกว่าประเทศอื่นๆ อยู่มากแม้แต่จะเป็นประเทศในแถบภูมิภาคเดียวกันหรือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็ตาม (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2560)

งานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องถือปฏิบัติผลสัมฤทธิ์ที่ เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ตาม ขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล มีดังนี้ การพัฒนาหรือ ดำเนินการเกี่ยวกับความเห็นการพัฒนาระยะ หลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอนใน

สถานศึกษา การพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษาการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการบริหารจัดการที่ดี การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายหลักในการดำเนินงานที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและออกไป เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าต่อสังคม ภารกิจของสถานศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ตมมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา และริเริ่มงานต่างๆของสถานศึกษาให้บรรลุตามนโยบายในการบริหารสถานศึกษาในด้านกระบวนการวางแผนและการบริหารงานทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องวางแผน และตัดสินใจดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ดังนั้น เพื่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ระบบสารสนเทศมีความ จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการบริการการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและการวางแผน ตลอดจนทั้งควบคุมติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ทันสมัย และตรงกับความต้องการ จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สูงสุด (มานะ ไชยโชติ, 2564)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เป็นภาวะผู้นำของผู้นำที่นำคนอื่นเพื่อให้คนอื่นสามารถนาตนเองได้ โดยผู้นำทำตนเป็นผู้สอนและแนะนำให้เกิดกรอบแนวคิดเชิงเหตุผลแก่สมาชิก ได้นำเสนอกระบวนการสร้างผู้นำ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ การทำให้บุคคลเป็นผู้นำตนเอง การแสดงเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ทั้งเชิงนโยบายสังคมการเมือง ซึ่งการบริหารจัดการโดยที่ผู้นำใช้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำนั้นจะช่วยให้คนในองค์กรมีโอกาสได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่และมีความภาคภูมิใจในตนเองทำให้มีพลังในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา (ดาวรรุณ ธิวิการ, 2558)

การบริหารงานวิชาการเป็นพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และกำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของการบริหารงานวิชาการหรืออาจกล่าวได้ว่า หัวใจของการบริหารสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ ส่วนหัวใจของการบริหารงานวิชาการ คือ การ

จัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนาคนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้ได้โดยเร็ว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตมีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย (ราวี กลิ่นหอม, 2553)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานครมีวิสัยทัศน์ “สำนักการศึกษาเป็นองค์กร หลักในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียน แห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม” พันธกิจ 1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร 3) เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษา ตอบสนองความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง 4) ส่งเสริมและพัฒนา ประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา 5) เสริมสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ซึ่งมีการบริหารงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การบริหารงานด้านการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เกี่ยวข้องกับการบริหารตัวผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ งานด้านอื่น ๆ บรรลุตาม มาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีบทบาทหลักในการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 กระบวนการ 1) การส่งเสริมศึกษาและนันทนาการนักเรียน โครงการกีฬานักเรียน กรุงเทพมหานคร โดยเริ่มต้นที่การเขียนโครงการเสนอผู้อำนวยการเขตอนุมัติ ขออนุมัติเงินประจำงวด การจัดทำคำสั่ง การแต่งตั้งคณะทำงาน การดำเนินการตามโครงการ การรายงาน การแข่งขันของ โรงเรียนสิ้นสุดที่การสรุปรายงานสำนักการศึกษา 2) การฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือ ลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และหัวหน้าหน่วยยุวกาชาด โดยเริ่มต้นที่การเขียนโครงการเสนอผู้อำนวยการเขต อนุมัติ การขออนุมัติเงินประจำงวดการประชุมผู้บริหารโรงเรียน การจัดทำคำสั่ง การแต่งตั้ง คณะกรรมการ การดำเนินการตามโครงการการรายงานผล สิ้นสุดที่การสรุปรายงาน ผล สำนักการศึกษา 3) การรายงานยาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครโดยเริ่มต้น ที่การแจ้งโรงเรียน รายงานข้อมูล รวบรวมข้อมูล ส่งฝ่ายปกครอง สิ้นสุดที่สรุปรายงานสำนักการศึกษา 4) การรายงานมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาภาวะทุพโภชนาการและโรคอ้วนโดยเริ่มต้นที่ ประสานโรงเรียนในสังกัดนอกสังกัด ดำเนินการตามกิจกรรมโรงเรียนรายงาน ผลการจัดกิจกรรม รายงานในระบบ Daily plan สิ้นสุดที่รายงานผลการดำเนินการส่งสำนักอนามัย (เนตร์พัฒนา ยาวิราช, 2560)

ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการโดยร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใน สถานศึกษาช่วยกันยกระดับผลสัมฤทธิ์ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมีแนวคิดว่าคุณภาพของผู้เรียนส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเครื่องชี้สำหรับผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่า คุณภาพด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรโดยผลจากการตรวจสอบ คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยการนิเทศของหัวหน้าช่วงชั้นพบว่า ครูให้ความสำคัญ กับผู้เรียนน้อย การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ยังไม่ทั่วถึงและยังขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างน้อย ใช้หลักการถ่ายทอด ความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนในลักษณะที่เหมือน ๆ กัน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและไม่เป็นปัจจุบัน ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง โดยเฉพาะครู เน้นแนว ครู บรรณารักษ์ สถานศึกษาขาดสื่อการเรียนการสอนและไม่ทันสมัย มีสื่อเทคโนโลยีไม่ เพียงพอเนื่องจากได้รับงบประมาณจำกัดไม่สามารถพัฒนางานวิชาการให้เต็มที่เท่าที่ควร จึงส่งผลต่อ คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษากำลังประสบปัญหาสำคัญคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขาดครูแนะแนว และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของ ครูและนักเรียน หลักสูตรสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ดังนั้นภารกิจ หลักในการดำเนินการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจึงต้องมีการปรับปรุงระบบการทำงานให้มี คุณภาพยิ่งขึ้นไป (ศุภชัย บุญนาง, 2565)

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นข้าราชการครูเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการบริหารงานวิชาการซึ่งต้องอาศัยความเป็นผู้นำที่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่มีความเป็นผู้นำเหนือผู้นำ มาแก้ปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เกิดขึ้นตลอดที่ผ่านมาที่ผลกระทบและประสบปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน จึงสนใจศึกษา ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานของโรงเรียน นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทารุโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปร ใน 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการ

กระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ตัวแปร ใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว ได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความเหมาะสมครอบคลุมตัวแปร เนื้อหา วัตถุประสงค์ โดยได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและหาความเชื่อมั่น (IOC) ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 7 ด้าน ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผล รวม 35 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม, 2559)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผล รวม 20 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม, 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหาร และ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2.2 สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้อ่านแล้วเข้าใจ และนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลง

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงว่า เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ดังปรากฏใน ภาคผนวก ค

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .966

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบรวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามวันเวลาที่กำหนด
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์แปรผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (ในตะวัน กำหอม, 2559)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์แปรผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (ในตะวัน กำหอม, 2559)

ตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 1 และข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ไปวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่าง ๆ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

(Pearson's Correlation) และวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) มีดังนี้

1. ค่า r เป็นบวก และเข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันมากในเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งและมามีค่าเพิ่มขึ้น หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลงด้วย

2. ค่า r เป็นลบ และเข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลง หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้น

3. ถ้า r มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

4. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.81-1.00	ความหมาย	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.61-0.80	ความหมาย	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.41-0.60	ความหมาย	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.21-0.40	ความหมาย	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.01-0.20	ความหมาย	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
0.00	ความหมาย	ไม่มีความสัมพันธ์เลย

Multiple Regressions

ใช้เมื่อทำการสร้างสมการถดถอย ประกอบไปด้วยตัวแปรทำนายตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไปและตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัว โดยตัวแปรทั้งหมดควรจะอยู่ในมาตราวัดระดับ Interval หรือ Ratio Scale ถ้ามีตัวแปรใดอยู่ในมาตราวัดระดับ Nominal คือ Ordinal Scale ควรจะเปลี่ยนให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ เป็นการนำสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติโดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าที่ได้เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ รองลงมาคือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และอันดับสุดท้ายคือด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอันดับสุดท้าย คือด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.613 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.466 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.583 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหาร พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.917 และสามารถอธิบายความผันแปรของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 89.80 ($R^2 = 0.898$) โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = a + B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3 + B_4 X_4 + B_5 X_5 + B_6 X_6 + B_7 X_7$$

$$\text{Decision} = 1.494 + 0.097X_1 + 0.054X_2 + 0.092X_3 + 0.101X_4 + 0.057X_5 + 0.109X_6 + 0.151X_7$$

$$(5.999) \quad (2.849) \quad (6.264) \quad (7.112) \quad (4.112) \quad (9.331) \quad (11.559)$$

จากสมการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดีที่สุด คือด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง รองลงมาคือด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยแสดงได้ตามภาพดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง คือ 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และอันดับสุดท้ายคือด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลวิจัยพบว่า ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน รองลงมา คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำ และผลการวิจัยพบว่า อนุวัตร ศรีพระนาม (2560) ได้ศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของบริหารสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการศึกษพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ด้านการสร้างวัฒนธรรมการนาตนเองมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด และด้านการสนับสนุนและการเสริมแรงบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารควรศึกษาจุดบกพร่องตนเอง สร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความพฤติกรรมและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้โอกาสผู้อื่นปฏิบัติงานจนมีความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ทั้งยังมอบความเชื่อใจในการทำงาน ไม่แสดงออกพฤติกรรมเชิงลบ สร้างความตระหนักต่อสิ่งที่สร้างสรรค์องค์การให้ติงาม ปฏิบัติงานด้วยเป้าหมายแห่งอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น สามารถสร้างแรงบันดาลใจต่อเพื่อนร่วมงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สุวรรณดี (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองและด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบว่า เพศหญิงสูงกว่าเพศชายเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ขนาดกลางอยู่ในระดับปานกลาง และขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ พลไตร (2565)ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ รองลงมาคือ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และอันดับสุดท้ายคือด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ ไชยา (2563) ประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลลานหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารวิชาการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลลานหอย อยู่ในระดับมาก อันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ พลไตร (2565) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.613 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.466 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.583 โดยมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรเบิร์ต (Robert. 1991 ; อ้างถึงใน สุกัญญา สุวรรณดี, 2559) ได้ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำในการปฏิรูปโรงเรียนของศึกษาธิการเขตโดยทางการศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ด้านคุณภาพของการวางแผน การสรรหา และการคัดเลือกและการวัดความ

รับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นด้านคุณภาพของการวางแผนงานกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า หน้าที่ของพวกเขา คือ การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาแผนการเรียนการสอน และการจัดทำหลักสูตร ส่วนในประเด็นที่สอง กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือการจัดตั้งระบบสนับสนุนที่เข้มแข็งแก่โรงเรียนโดยการสร้างภาวะผู้นำในการเรียนการสอน และในประเด็นที่สาม ได้แก่ การวัดผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้นั้นกลุ่มตัวอย่างเน้นถึงความจำเป็นในการบริหารระบบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลนักเรียน และความสามารถของโรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญนอกเหนือจากนั้นคือ ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างค่านิยม ความเชื่อที่น่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่รวมอยู่ด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ พลไตร (2565)ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1.1 ผู้บริหารต้องให้คำแนะนำกับบุคลากรเกี่ยวข้องกับการช่วยงานที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 1.2 ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และอัธยาศัยดี
- 1.3 ผู้บริหารต้องใช้วิธีการใหม่ที่ทำทลายแทนการทำงานแบบเดิม
- 1.4 ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรคิดค้นและเลือกแนวทางที่หลากหลายในการปฏิบัติงาน
- 1.5 ผู้บริหารต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างราบรื่น
- 1.6 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้บุคลากรช่วยเหลือซึ่งกันและกันพร้อมที่จะรับและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง
- 1.7 ผู้บริหารต้องกำหนดกฎระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีในโรงเรียน

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลกับประสิทธิภาพการบริหารงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารงานของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความหลากหลายโดยเฉพาะในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อย เกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น
- 2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลการบริหารงาน โดยเฉพาะเจาะจงลงไป เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

